

No cal preservar, primer?

Enciclopedia.cat diu que Lluís Alcanyís és autor d'un *Regiment curatiu e preservatiu de la pestilència*. L'opuscle, el més antic imprès mèdic en català, es titula *Regiment preservatiu e curatiu de la pestilència*, i ha estat reeditat sovint.

Rodoredià irrecuperable

Lluís Hernández i Sonali (*Descobrint Mercè Rodoreda*) diu que Anna M. Saludes, "amb alguna altra persona, (...) han [sic] intentat recuperar per al record nostàlgic fins i tot la casa coneguda com El Senyal, propietat de la Carme Manrúbia." La casa ha estat recuperada per al record nostàlgic per Mariàngela Vilallonga, catedràtica de Filologia Llatina de la Universitat de Girona, directora de la Càtedra Maria Àngels Anglada, estudiosa de Rodoreda i promotora de l'itinerari Literari Mercè Rodoreda a Romanyà de la Selva. El 1984 va comprar la casa i ha obert el jardí al públic, etapa de la ruta literària, a més de mantenir l'entorn de la casa tal com era quan hi vivia l'escriptora.

Stendhal, forçat

Labutxaca fa dir a Stendhal, en triar *El roig i el negre* de la BPF (F. Toutain), en comptes del de Proa (J. Cabot), que Julien, que torna a la cambra d'amagat, després de forçar la porta d'un soterrani "es va veure obligat a forçar també, en silenci, la porta de la seva habitació": per una redacció confusa, i per afegir-hi un "també" inexistent a l'original, el lector entén que la porta del soterrani "també" l'havia forçat en silenci, cosa que Stendhal no diu. Stendhal diu que "es veié obligat a espanyar tan silenciosament com pogué la porta de la seva cambra" (Cabot).

Rebentar, literalment, de riure

El DIEC2 redueix l'accepció 2.3 d'*esbutzar* a l'exemple "esbutzar-se de riure", no la defineix, i en amagar que és una extensió de sentit, s'entén que, literalment, et pots rebentar de riure.

Una nova biografia de Fabra acompanya l'edició revisada de la gramàtica pòstuma del Mestre

Editorial Teide acaba de llençar una nova edició, revisada, de la *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra del 1956, coneguda com a gramàtica pòstuma, que es comercialitza conjuntament amb una nova biografia del Mestre, *Pompeu Fabra: vida i obra*, escrita per Jordi Ginebra i Joan Solà. Solà ha estat precisament el lingüista que ha revisat la gramàtica, a partir del manuscrit conservat entre els documents de Joan Coromines. L'autor del *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana* es va encarregar d'enllestir el text que va ser imprès el 1956, bo i comptant amb el material i les indicacions que havia rebut de l'autor. Els dos volums es presenten dins d'un estoig amb el lema "Fabra 60 anys després". Seixanta són els anys escolats de la mort del normalitzador de la llengua catalana ençà.

La gramàtica pòstuma de Fabra, punt de partida d'un nou desenvolupament dels estudis gramaticals catalans, és una obra viva. La primera edició és del 1956 i, fins a la darrera, se n'han fet dinou edicions. L'actual edició, revisada per Solà amb l'ajut de Miquel Marcé, elimina petits errors, normalment alguns, molt pocs, mots que van canviar de sentit. Són fet i fet molt pocs canvis, perquè en les successives edicions ja s'hi havien introduït esmenes.

Pompeu Fabra: vida i obra és molt més que una biografia del Mestre.

Ho dona a entendre el capítol que apareix després de les notes biogràfiques, el capítol inicial, "Estat de la llengua en temps de Fabra", capítol que té el seu paral·lel amb el que tanca el llibre, "Estat actual de la llengua".

L'anàlisi de l'obra del lingüista, nucli del llibre, queda emmarcada, doncs, en un context més ampli. No es podia parlar de l'acció portada a terme per Fabra sense tenir en compte els problemes que l'idioma patia. I és lloable que els dos biògrafs parlin de l'evolució registrada pel català amb posterioritat a la mort de Fabra. És un report molt detallat. Un dels apartats està dedicat, per exemple, a l'exposició exhaustiva de treballs relacionats amb l'actualització, fixació i divulgació de la normativa lingüística, apareguts a partir del 1950, i ordenats per períodes. I un segon gran apartat, als temes i als problemes que la llengua ha anat plantejant i planteja encara avui dia, de la fonètica normativa i la flexibilitat territorial de l'estàndard, a l'ortografia, la sintaxi i el lèxic.

Els dos lingüistes s'hi han escarrassat tant que fins i tot han elaborat una taula il·lustrativa de paraules i accepcions que han resultat més o menys problemàtiques de cara a la seva admissió en l'estàndard. La taula indica com les tracten els diccionaris de referència, és a dir, si les accepten o no, i amb quin sentit, en cas que sigui discutible.

L'obra és resultat d'una idea, la mateixa, diuen els dos autors en la presentació, que Fabra es plantejava en la seva feina: oferir una imatge d'aquesta llengua indisociable de totes les altres realitats i aspiracions dels pobles que la parlen.

Pompeu Fabra va treballar en la *Gramàtica catalana* des de l'any 1940 fins al moment de la seva mort.

Lluís Bonada